

En strategi för att stärka utvecklingskraften i Sveriges landsbygder

– en sammanfattning av
Regeringens skrivelse
2008/09:167

REGERINGSKANSLIET

Producerad av Kommunikationssektariatet, Näringsdepartementet

Foto Ulf Huett Nilsson/Johnér, Pawel Flato, Hans Bjurling/Johnér, Johnny Franzén/Johnér, Jeppe Wikström/Johnér, Göran Assner/Johnér, Mårten Dalfors/Johnér, Eva Sörell, Claes Löfgren/Pressens Bild, Jakob Fridholm/Johnér.

Tryck åtta.45, maj 2009

Artikelnummer N9007

Innehållsförteckning

1	Sveriges landsbygder – en del av framtiden!	5
2	En strategi för Sveriges landsbygder - ett nytt arbetssätt och en skrivelse till riksdagen	6
3	Strategins övergripande mål och prioriteringar	7
4	Vad menas med landsbygder?	9
5	Många goda förutsättningar för utveckling och hållbar tillväxt	11
	5.1 Landsbygdernas särskilda utvecklingsmöjligheter	11
	5.2 Andra möjligheter och utmaningar – ett urval	12
6	Strategiska insatser	15
	6.1 Strategiska program	15
	6.2 Ett enkelt, självklart och lönsamt företagande	16
	6.3 Ökade insatser för utbildning, forskning och innovationer	20
	6.4 En god service och förnyad välfärd	21
	6.5 Förbättrade kommunikationer och infrastruktur	23
	6.6 Attraktiva landsbygder och ökat lokalt inflytande	25
	6.7 En "landsbygdssäkrad" organisation	27
7	Vill du veta mer eller lämna synpunkter?	28

1 Sveriges landsbygder – en del av framtiden!

Sveriges landsbygder är viktiga för hela vårt lands framtid! Bara genom att vi tar till vara det engagemang och den utvecklingskraft som finns på landsbygderna skapas förutsättningar för tillväxt i hela landet. Därför är det viktigt att lyfta fram landsbygdernas värden och möjligheter.

Landsbygderna är rika på naturresurser och på kunniga och företagsamma människor. Här erbjuds också goda boendemiljöer och natur- och kulturvärden som uppskattas av både svenskar och besökare från andra länder. Landsbygdsområdena är ofta väl integrerade med städerna och samhället i stort och många väljer ett växelvis boende i staden och på landsbygden.

Nytänkande, entreprenörskap och modern teknik skapar nya möjligheter för boende, företagande och utveckling av välfärden i hela landet. I en tid av omställning har landsbygderna också en avgörande roll för utvecklingen av ett hållbart samhälle, bland annat genom sin roll för produktion av förnybar energi.

Regeringen deklarerade redan vid tillträdet 2006 att en nationell strategi för att stärka utvecklingskraften på landsbygden skulle utarbetas. Under de två och ett halvt år som gått sedan dess har regeringen fattat en rad strategiska beslut och tagit många initiativ för att ge landsbygderna bättre förutsättningar för boende och företagande. Mycket har genomförts för att stärka utvecklingskraften, medan andra åtgärder planeras eller utreds för att möta framtida utmaningar och möjligheter. I den här skriften sammanfattas innehållet i den strategi som regeringen överlämnat som en skrivelse till riksdagen.

näringsminister

jordbruksminister

2 En strategi för Sveriges landsbygder – ett nytt arbetssätt och en skrivelse till riksdagen

När regeringen 2006 deklarerade att den skulle utarbeta en nationell strategi för att stärka utvecklingskraften på landsbygden inleddes omedelbart ett systematiskt och strategiskt arbete för att uppnå detta. Arbetet har genomförts i en omfattande process, i vilken de flesta departement har deltagit. Regeringen har undan för undan fattat en mängd beslut inom olika politikområden. Det finns därför ett landsbygds-perspektiv och åtgärder med betydelse för landsbygdsområden i en rad förslag till riksdagen liksom i utredningsdirektiv, myndighetsuppdrag och andra regeringsbeslut under de senaste åren. På detta sätt har regeringen tagit ett unikt samlat grepp om landsbygdsfrågorna. Genom en ökad helhetssyn och samordning inom Regeringskansliet har arbetet med frågor av betydelse för landsbygderna stärkts.

Regeringen har också informerat riksdagen om det strategiska arbetet i form av en skrivelse, Regeringens skrivelse 2008/09:167 En strategi för att stärka utvecklingskraften i Sveriges landsbygder. I denna slår regeringen fast sin positiva syn på Sveriges landsbygder och klargör sin syn på en rad områden som är viktiga för att ta till vara landsbygdernas möjligheter till utveckling och hållbar tillväxt. I skrivelsen ges en samlad bild av en rad viktiga åtgärder för landsbygderna som har genomförts eller håller på att genomföras. Skrivelsen pekar också framåt genom att regeringen presenterar åtgärder som utreds eller förbereds samt frågor som är viktiga att analysera vidare. Dessutom presenteras organisatoriska åtgärder och andra aktiviteter för att säkerställa ett fortsatt starkt engagemang för landsbygdsfrågorna, inte minst inom Regeringskansliet.

3 Strategins övergripande mål och prioriteringar

Landsbygdsområden och tätorter och städer blir från ett socialt och ekonomiskt perspektiv allt mer integrerade med varandra. Landsbygderna bidrar till utveckling och hållbar tillväxt i städer och tätorter, på samma sätt som städer och andra tätorter är viktiga för landsbygdernas utveckling och tillväxt. Många människor lever sina liv både på landsbygden och i en stad eller annan tätort och inte bara på den ena eller andra platsen. Ny teknik och bättre infrastruktur möjliggör ökade kontakter mellan människor och mellan företag oavsett var de befinner sig. Exempel på detta är arbetspendling, distansarbete eller distansstudier, åtkomst av tjänster och service via Internet, etc.

Denna utveckling påverkar hur landsbygdsfrågor måste behandlas. Politiken måste kunna hantera och främja ett ökat samspel och fler länkar mellan landsbygder, tätorter och städer. Landsbygdsfrågorna blir därför allt mer integrerade i andra politikområden. Samtidigt finns det grundläggande skillnader mellan städer och landsbygder, till exempel har landsbygderna vissa särskilda resurser, förutsättningar och utmaningar. För att uppnå målet om en hållbar tillväxt i alla delar av Sverige måste därför landsbygdernas "särskildheter" hanteras i det politiska systemet.

Den regionala tillväxtpolitiken och politiken för landsbygdens utveckling är hörnstenar för de strategiska insatserna och ger de grundläggande målen och prioriteringarna för strategin. Båda dessa politikområden har ett geografiskt perspektiv, vilket medför att det vid planering och genomförande av åtgärder tas stor hänsyn till de varierande förutsättningar som finns i olika delar av Sverige. De har också ett tvärsektoriellt perspektiv, som ger dem en sammanhållande funktion i samarbetet mellan samhällssektorer och mellan politiska områden som är viktiga för landsbygdsutvecklingen.

Den regionala tillväxtpolitikens mål är "Utvecklingskraft

i alla delar av landet med stärkt lokal och regional konkurrenskraft". För att uppnå detta mål är strategiska och samordnade insatser på lokal, regional och nationell nivå samt ett ökat regionalt hänsynstagande inom i princip samtliga politikområden av avgörande betydelse. Den regionala tillväxtpolitiken är en aktiv förnyelsepolitik som ger alla delar av Sverige möjligheter att utvecklas av egen kraft och bidra till det gemensammaste bästa. Politiken bygger på att varje region ges ansvar och inflytande, som innebär möjligheter att växa utifrån sina egna förutsättningar.

Den nationella strategin för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning 2007–2013 är vägledande för det regionala tillväxtarbetet och anger riktlinjer för Europeiska unionens strukturfondsprogram i Sverige. I nämnda strategi har regeringen identifierat fyra strategiska prioriteringar: innovation och förnyelse, kompetensförsörjning och ökat arbetskraftsutbud, tillgänglighet samt strategiskt gränsöverskridande samarbete. Prioriteringarna ska anpassas till regionala och lokala förutsättningar. Vid sidan av dessa prioriteringar lyfter regeringen bland annat särskilt fram de unika förhållanden som präglar de glest befolkade områdena i norra Sverige.

Politiken för landsbygdens utveckling styrs av visionen "Bruka utan att förbruka". Politiken siktar mot att öka tillväxten i landsbygdernas näringsliv på ett miljö- och resurseffektivt sätt. Den genomförs till stor del genom insatser inom det nationella landsbygdsprogrammet 2007–2013, vilket medfinansieras av Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling.

Visionen preciseras ytterligare genom tre strategiska inriktningsmål:

- Ett dynamiskt och konkurrenskraftigt näringsliv i hela landet som präglas av öppenhet och mångfald.

- De gröna näringarna är miljö- och resurseffektiva och har en nyckelroll i Sveriges energiproduktion.
- De gröna näringarna utmärks av omtanke, ansvarstagande och hög etik.

Det ska vara enkelt, självklart och lönsamt att vara företagare, vilket i sin tur ska leda till fler jobb och högre tillväxt i landsbygdernas näringsliv. Regeringen bejakar och vill bland annat utveckla möjligheterna att bruka de naturresurser som finns i olika landsbygder. Resurserna ska nyttjas för att skapa tillväxt och arbetstillfällen i hela landet. Samtidigt måste resurserna brukas på ett långsiktigt och miljömässigt hållbart sätt, så att de inte förbrukas och med beaktande av höga etiska krav.

Även om den regionala tillväxtpolitiken och politiken för landsbygdens utveckling bidrar med de mål som utgör strategins utgångspunkter samt med många viktiga verktyg så krävs större insatser från politiken inom flera områden för att omvandla landsbygdernas resurser till hållbar tillväxt och sysselsättning. Regeringens inriktning är därför att, i de frågor där det är relevant, på ett bättre sätt än hittills *införliva landsbygdsperspektivet som en naturlig del i alla politiska områden* och att skapa mervärden genom samverkan mellan olika områden. Målen inom alla politikområden måste uppnås i landsbygder, liksom i tätorter och i städer.

4 Vad menas med landsbygder?

Det finns två särdrag som förenar Sveriges landsbygder och som avgränsar dem mot städer och tätorter. Det ena är att landsbygderna präglas av sin speciella fysiska miljö; exempelvis natur- och kulturlandskapet, naturresurserna och bebyggelsemiljön. Det andra särdraget är långa avstånd, eller gleshet och ofta sämre tillgänglighet, som påverkar i princip alla aktiviteter som människor utför. Samtidigt som dessa särdrag förenar olika landsbygder leder antalet möjliga kombinationer av dessa särdrag till att det är berättigat att tala just om olika *landsbygder*.

Begreppet landsbygder rymmer således en stor variation av sociala, ekonomiska och miljömässiga förhållanden. Ingen definition passar i alla sammanhang. Beroende på syftet med en avgränsning, dess sammanhang och ibland vad som är praktiskt möjligt ser definitionerna därför olika ut. Ibland finns det behov av att avgränsa landsbygder utifrån fysiska förutsättningar, exempelvis mark- och vattenresurser eller den fysiska miljön i övrigt. Andra gånger är det än-

damålsenligt med socio-ekonomiska utgångspunkter, som till exempel gleshet eller tillgänglighet.

I Sverige används, liksom i många andra länder, flera olika definitioner av landsbygder. Olika indelningar behövs, beroende på vilka frågor och problem som analyseras eller vilka insatser som planeras. Det ökar träffsäkerheten för olika analyser och insatser.

Oavsett hur landsbygder avgränsas så är Sverige i en europeisk jämförelse ett "landsbygdsland"; stort till ytan, glest befolkat och med ett fåtal större städer. Den absolut övervägande delen av Sveriges yta är landsbygd, en liten och minskande andel av befolkningen bor i utpräglade glesbygder och befolkningen är större och ökar i mer tätortsnära landsbygdsområden. När begreppet landsbygder används som ett generellt begrepp i denna skrift så ingår alla typer av landsbygder, såväl tätortsnära landsbygder, glesbygder, skärgårdar som andra landsbygdsområden.

5 Många goda förutsättningar för utveckling och hållbar tillväxt

Landsbygder med stark utvecklingskraft är en resurs för hela Sveriges utveckling och tillväxt, inte minst för den stora utmaningen att skapa ett hållbart samhälle. Landsbygderna har många goda förutsättningar för att bidra till detta. Samtidigt måste mark- och vattenresurser brukas på ett sådant sätt att jord- och skogsbrukslandskapets höga natur- och kulturvärden inte förbrukas. Regeringen vill lyfta fram att många landsbygdsområden har ett väl differentierat näringsliv med stora tillväxt- och utvecklingsmöjligheter. Företagandet i landsbygdsområden ökar och många nya verksamheter utvecklas. Andelen små företag är hög och dessa företag är en viktig resurs för hållbar tillväxt och omvandling av näringslivet.

5.1 Landsbygdernas särskilda utvecklingsmöjligheter

Förutom många av de möjligheter som finns i alla delar av landet har många landsbygdsområden särskilda tillgångar.

De flesta landsbygdsområden är rika på naturresurser och råvaror. Exempelvis kan mark- och vattenresurserna användas för odling och annan produktion av biomassa vilket är viktigt för bland annat energiutvinning, industriprocesser, livsmedels- och läkemedelstillverkning. Som en följd av den nödvändiga miljö- och klimatomställningen förutses efterfrågan på förnybara resurser öka betydligt under kommande årtionden. Det kommer därför att finnas stora möjligheter för utveckling av entreprenörskap och företagande inom dessa områden, inte minst inom energisektorn. Även utvinning av andra råvaror som mineraler är av stor ekonomisk betydelse. Det finns också en stor utvecklingspotential genom fortsatt vidareförädling av produkter från jordbruk, skogsbruk och fiske.

De särskilda och attraktiva natur- och kulturmiljöer samt

kulturreсурser som finns i många landsbygder utgör också en stor utvecklingspotential och en värdefull resurs för hela landet. Dessa miljöer ger bland annat möjligheter till ett attraktivt permanent- och deltidsboende, rekreation och rehabilitering, ett rikt friluftsliv samt en utvecklad turism. Dessa attraktiva miljöer ger även goda förutsättningar för ökat nyföretagande samt diversifiering och utveckling av befintliga företag, exempelvis inom upplevelseindustrin och tjänstenäringarna. De tätortsnära landsbygdernas goda miljöer är många gånger särskilt viktiga för växande stads- och storstadsregioners attraktivitet.

Stora ytor kan också vara en positiv utvecklingsfaktor, ibland i kombination med särskilda klimatförhållanden, inte minst i de inre delarna av norra Sverige. I sådana områden finns exempelvis goda möjligheter för upplevelseturism och olika former av testverksamhet. En ökad trängsel i de tätbebyggda delarna av Europa och världen kan också leda till en ökad internationell efterfrågan på det som Sveriges landsbygdsområden har att erbjuda, till exempel friluftsliv och naturnära upplevelser.

Vidare har den sociala ekonomin och det civila samhället stor betydelse för livet i olika landsbygder och deras utveckling. Landsbygdernas sociala och ekonomiska utveckling bygger i högre grad än tätorternas på ett samspel mellan privata, offentliga och ideella insatser. Enskilda människor, byalag, intresseföreningar, folkrörelser och organisationers engagemang skapar framtidstro och står för en ökande del av nya initiativ och nytt entreprenörskap. Exempel på detta är drift av traditionell offentlig service i samverkan med kommunerna, drift av infrastruktur samt utvecklingsarbete inom den sociala ekonomin. Den lokala nivån har också lång erfarenhet av sektorsövergripande synsätt och arbetsätt som är viktiga att ta till vara.

5.2 Andra möjligheter och utmaningar – ett urval

Det förändrade klimatet förväntas påverka hela samhällsutvecklingen, både lokalt, nationellt och globalt. Eftersom en stor del av näringslivet i landsbygdsområden är beroende av naturresurserna kommer ett förändrat klimat med stor sannolikhet att väsentligt påverka detta, både positivt och negativt. Klimatomställningen kommer att öka efterfrågan på energiråvaror och vindkraft, samtidigt som åtgärder för att minska klimathotet, till exempel höjda el- och drivmedelskostnader, kan försvåra för landsbygder som är beroende av basindustrier och av bilen som transportmedel. Instabila väderförhållanden kan också leda till ökade skadeangrepp i jordbruksproduktionen och skador på mark och infrastruktur.

Alla landsbygder karakteriseras i varierande grad av glesare bebyggelse, längre avstånd och lägre tillgänglighet än tätorter. Som tidigare nämnts kan stora ytor vara en resurs. Men långa avstånd till kunder, leverantörer och olika former av företagservice gör att resor och transporter tar längre tid och kostar mer för företagen än i tätbebyggda områden. Det kan innebära att tillgången till marknader begränsas för vissa företag. De långa avstånden försvårar även kontakter och informationsutbyten mellan företag. För befolkningen i landsbygder kan de längre avstånden och det låga befolkningsunderlaget också innebära lägre tillgänglighet bland annat arbetstillfällen, utbildningsmöjligheter och olika former av service samt sämre kommunikationer.

Globaliseringen medför nya affärsmöjligheter, inte minst för företag i Sveriges landsbygder. Den innebär i första hand och på lång sikt stora möjligheter att nå nya marknader. Svenska forskare inom entreprenörskap och företagande menar att många landsbygdsområden har tillväxtpotential

och särskilt goda förutsättningar att genom en lokal anknytning åstadkomma något globalt sett unikt.

Många landsbygdsområden har vikande befolkningstal. Det beror främst på att fler människor dör än som föds, men för många områden också på utflyttning. I de landsbygdsområden där befolkningen minskar och åldras uppstår olika problem, exempelvis ett minskat serviceunderlag och på vissa håll arbetskraftsbrist. Men, även om den folkbokförda befolkningen i många landsbygdsområden har minskat under de senaste decennierna, så ökar närvaron av människor i många landsbygder genom deltidsboende, turism och rekreation. Med attraktiva miljöer bidrar landsbygderna även till utvecklingen i städer och tätorter genom att hela den lokala arbetsmarknadsregionens dragningskraft stärks. Många tätortsnära landsbygder har också inflyttningsöverskott. Attitydundersökningar om människors inställning till bostadsort visar också att många vill flytta till ett landsbygdsområde om de har möjlighet.

Det är mycket angeläget att i högre utsträckning än för närvarande ta till vara utrikes föddas kompetens. Inte minst i landsbygdsområden, där näringslivet på grund av en negativ befolkningsutveckling riskerar att drabbas av brist på arbetskraft. Utrikes födda är i dag underrepresenterade både som arbetstagare, näringsidkare och bosatta i landsbygder. Etablerade företagare med utländsk bakgrund har ofta svårare än andra att bland annat ordna finansiering vid investeringar. Det är därför centralt att identifiera, åtgärda och reducera hinder för att ta till vara utrikes föddas kompetens.

På samma sätt är det en utmaning att bättre än i dag ta till vara såväl kvinnors och mäns som ungdomars kompetens inom olika områden. Jämställdhet mellan kvinnor och män bidrar till ekonomisk tillväxt genom att alla människors

kompetens och skaparkraft nyttjas. Ungdomar med framtidstro och entusiasm är en av landsbygdernas viktigaste tillgångar.

Fler möjligheter och utmaningar presenteras under de följande avsnitten med strategiska insatser.

6 Strategiska insatser

Ett strategiskt arbetssätt på olika samhällsnivåer är nödvändigt för att landsbygdernas utvecklingskraft ska kunna tas till vara. Den framtida utvecklingen i Sveriges landsbygder är beroende av att invånare, deltidsboende, lokala utvecklingsgrupper, företag, organisationer, kommuner, landsting, samverkansorgan, regionala självstyrelseorgan, myndigheter, regeringen och andra engagerar sig och tar sina delar av ansvaret. I denna strategi ligger fokus på hur den nationella nivån kan bidra till landsbygdernas utveckling och hållbara tillväxt. Regeringens arbete för att stärka landsbygderna bedrivs inom en rad olika sakområden. Det krävs därför insatser inom och samverkan mellan alla politikområden i relevanta sakfrågor för att landsbygdernas resurser på bästa sätt ska kunna användas till förmån för hela landets tillväxt och sysselsättning.

De åtgärder som presenteras i strategin är inriktade mot en hållbar tillväxt genom ett konkurrenskraftigt näringsliv i alla landsbygder. Förutsättningarna för kvinnor och män, unga och gamla att driva lönsamma företag, arbeta och bo i Sveriges landsbygder ska stärkas. Det ska göras på ett miljö- och resurseffektivt sätt, så att resurserna brukas utan att förbrukas och med hjälp av ett förstärkt lokalt och regionalt inflytande och ansvar.

En av regeringens viktigaste uppgifter i detta sammanhang är att se till att det råder ett generellt sett gott näringslivsklimat i hela landet. Det sker bland annat genom insatser som ska bidra till ökat företagande, starkare entreprenörskap, relevant forskning av hög kvalitet och fler innovationer samt genom en god kompetensförsörjning. Regeringen måste också tillgodose behovet av särskilda insatser för geografiskt avgränsade områden för att stärka deras förutsättningar för hållbar tillväxt. Regeringen har härutöver ett ansvar för att bidra till att vissa grundläggande samhällsstrukturer upp-

rätthålls, såsom robust infrastruktur, robusta kommunikationer och grundläggande samhällsservice för befolkning och företag. En grundläggande nivå på dessa ska finnas, även om det kan vara dyrare att driva sådana verksamheter och funktioner i landsbygdsområden. Regeringens åtgärder ska också bidra till attraktiva natur-, kultur- och boendemiljöer som bas för nya affärsmöjligheter och en god livskvalitet i landsbygdsområden.

I det följande presenteras de större strategiska program som finns samt ett urval viktiga åtgärder som hittills har vidtagits, eller planeras, för att stärka utvecklingskraften i Sveriges landsbygder. Här beskrivs dels generella åtgärder som är särskilt viktiga även för landsbygderna, dels specifikt riktade åtgärder.

6.1 Strategiska program

Det tvärsektoriellet arbetet inom den regionala tillväxtpolitiken och politiken för landsbygdens utveckling visar sig i strategier och program som är viktiga verktyg för politikens genomförande. Program som bidrar till en starkt utvecklingskraft och tillväxt i Sveriges landsbygder är till exempel:

- Regionala utvecklingsprogram
- Europeiska unionens strukturfundsprogram
- Sveriges landsbygdsprogram
- Programmet för Europeiska fiskefonden

Det regionala utvecklingsprogrammet (RUP) utgör en samlad strategi för ett eller flera läns regionala tillväxtarbete. Det syftar till att binda samman olika planeringsprocesser med betydelse för en hållbar regional utveckling och underlätta samverkan mellan län.

Strukturfonderna är de främsta verktygen för Europeiska

unionens sammanhållningspolitik. Under programperioden 2007–2013 beräknas cirka 22 miljarder kronor av offentliga och privata medel fördelas genom åtta regionala struktur-fondsprogram till projekt i alla delar av Sverige.

Sveriges landsbygdsprogram 2007–2013 är det viktigaste instrumentet för att stärka landsbygdernas utvecklings-förutsättningar. Under sjuårsperioden omfattar programmet cirka 35 miljarder kronor i offentliga medel. Till detta kommer ungefär 15 miljarder kronor i privata medel. En förstärkning av programmet fr.o.m. 2010 med cirka 700 miljoner kronor i offentliga medel förbereds för att möta framtida utmaningar.

Programmet för Europeiska fiskefonden omfattar under perioden 2007–2013 cirka 980 miljoner kronor i offentliga medel.

6.2 Ett enkelt, självklart och lönsamt företagande

Kvinnors och mäns initiativrikedom och utvecklingskraft är ständiga källor till nya idéer och företag. Utvecklings-möjligheterna hos kvinnors företagande behöver dock nyttjas bättre. Det är också mycket angeläget att i högre utsträckning ta till vara utrikes föddas arbetskraft och kompetens.

Ett ökat företagande i landsbygdsområden leder till en breddning av näringslivet och ny sysselsättning, vilket i sin tur förbättrar underlagen för kommersiell och offentlig service. Härigenom blir det attraktivare att driva företag och att bo i mindre orter, vilket i förlängningen kan påverka be-folkningsutvecklingen positivt.

Många av de generella förbättringar som genomförs för näringslivet i hela Sverige är av strategisk betydelse också för landsbygdsföretagen. Det gäller exempelvis skatte- och avgiftsfrågor, olika former av företagsrådgivning, regelför-

enklingar och insatser för förbättrad företagsfinansiering. Det ska vara enkelt, självklart och lönsamt att driva företag. I detta sammanhang är det också viktigt att uppmärksamma näringslivets långsiktiga arbetskraftsförsörjning.

Eftersom landsbygderna i många avseenden har särskilda förutsättningar görs även särskilda insatser för vissa geografiska områden och näringar. De består bland annat av olika former av regionala företagsstöd och av åtgärder som berör näringar som har stor betydelse för landsbygdsområden. Den höga andelen solo- och mikroföretag i gles- och landsbygder gör det dessutom nödvändigt att ta hänsyn till dessa företags särskilda villkor vid val och utformning av insatser för att stärka näringslivet.

De "gröna" näringarna är en bas för hållbar tillväxt och utveckling i många områden. Det finns en stor utvecklingspotential i fortsatt vidareförädling av produkter från ett modernt jordbruk, ett effektivt skogsbruk samt en livskraftig livsmedelsindustri och fiskerinäring. I hela världen finns också långsiktigt en ökad efterfrågan på förnybara råvaror, biomassa för energiproduktion och livsmedel. I detta sammanhang är även fortsatt utbyggnad av vindkraften en stor möjlighet. Vindkraften är en starkt expanderande näring i Sverige. Livsmedelssektorn har stora utvecklingsmöjligheter och är viktig för sysselsättningen i många landsbygdsområden. Genom att koppla samman produktions- och förädlingsleden med turism och möjligheterna till måltidsupplevelser uppstår nya utvecklingsmöjligheter. Vidare bidrar de gröna näringarna till ett öppet och attraktivt kulturlandskap.

Turistnäringen är en framtidsnäring för många landsbygder. Den växande turismen skapar efterfrågan på nya upplevelser och svenska landsbygder kan erbjuda natur- och kulturmil-

jöer med unika värden, tystnad och en möjlighet att komma bort från trängsel. Klimatet i stora delar av Sverige, med snö och kyla vintertid, ger konkurrensfördelar och även sommarturismen på landsbygden har stora utvecklingsmöjligheter.

Traditionella basnäringar som gruvor, stålindustrier, sågverk och pappersindustrier bidrar också till ekonomin och sysselsättningen. För dessa ofta mycket elintensiva industrier är fortsatt goda konkurrensvillkor en förutsättning. Ett konkurrenskraftigt näringsliv kräver god tillgång till energi till internationellt konkurrenskraftiga priser. Energifrågorna är samtidigt starkt kopplade till klimatförändringen. Åtgärder som leder till en ökad användning av förnybar energi är därför prioriterade.

Exempel på åtgärder för företagande:

- Det har blivit lättare att få F-skattsedel.
- Marknaden för små och medelstora företag har vidgats genom en rad valfrihetsreformer inom välfärdssektorn.
- För att öka kvinnors företagande har 100 miljoner kronor per år anslagits under åren 2007–2009.
- Företagsrådgivningen hos Almi Företagspartner AB har stärkts.
- Ökade möjligheter till rådgivnings- och kompetensutvecklingsinsatser inför start av nya och utveckling av befintliga företag har skapats inom landsbygdsprogrammet.
- ”Nystartskontor”, en tjänst som ger individuellt anpassad vägledning inför företagsstart har etablerats på många platser i landet.
- Arbetet med regelförenklingar har intensifierats,

t.ex. minskar de administrativa kostnaderna inom de gröna näringarna.

- Små företags möjligheter att delta i offentliga upphandlingar ska underlättas, bl.a. genom införande av en praktisk vägledning.
- En översyn pågår av de sociala trygghetssystemen för företagare, med syfte att genom tydligare och rättvisare regler främja ett ökat egenföretagande.
- Företagens sociala avgifter har sänkts med en procentenhet, vilket sänker kostnadstrycket på företagen med 13 miljarder kronor om året.
- Bolagsskatten har minskats med närmare två procentenheter.
- Skattelättnader för hushållsarbete har genomförts och de ska även omfatta s.k. ROT-arbeten.
- Almi Företagspartner AB har fått kraftigt utökad utlåningskapacitet och ökade möjligheter att finansiera en större andel av små företags kapitalbehov.
- Förmånsrätten för företagshypotek har återställts och statens förmånsrätt vid återkrav av lönegaranti avskaffats.
- Det högsta beloppet för regionalt bidrag till företagsutveckling (tidigare landsbygdsstöd) har höjts till 1 200 000 kronor under en treårsperiod.
- Förbättrade möjligheter att få regionalt investeringsstöd i stödområde B har införts.
- Inom landsbygdsprogrammet kan stöd till investeringar lämnas inom en ram av fyra miljarder kronor under perioden 2007–2013.
- Det regionala transportbidraget har anpassats bättre till små företag och anslaget har höjts väsentligt.

- Företagens kostnader reduceras genom att socialavgifterna är nedsatta i stödområde A, vilket motsvarar en skattenedsättning på 640 miljoner kronor för 2009.
- Avdraget för resor mellan bostaden och arbetsplatsen har höjts.
- En utredning om den framtida arbetskraftstillgången i landsbygder ska tillsättas.
- Livsmedelssektorns konkurrenskraft stärks genom insatser för 49 miljoner kronor under 2009; för ökad export, utveckling av nya produkter, småskalig och ekologisk produktion och marknadsfrämjande.
- Insatserna inom landsbygdsprogrammet för "mat med mervärden" stärks under åren 2009–2013 med ytterligare 30 miljoner kronor.
- Förslag om en sammanhållen klimat- och energipolitik har överlämnats till riksdagen.
- Tillståndsprocessen vid etablering av vindkraft har förenklats.
- För att öka och utveckla biogasproduktion har ett särskilt investeringsstöd inrättats inom landsbygdsprogrammet.
- Genom lägre energiskatter och program för energieffektivisering på sammanlagt cirka 14 miljarder kronor per år tillförsäkras elintensiva näringar fortsatt goda konkurrensvillkor.
- Inom landsbygdsprogrammet, fiskeprogrammet och de regionala strukturfondsprogrammen beräknas sammantaget stora belopp användas för utveckling av landsbygdsturism.
- Utveckling av regionala hästkompetenscentrum främjas under 2009 genom riktade medel inom projektet Livskraftigt hästföretagande.

6.3 Ökade insatser för utbildning, forskning och innovationer

Kunskap och kreativitet är avgörande för människors och samhällets utveckling. För att Sverige ska klara den internationella konkurrensen och skapa hållbar tillväxt och välstånd är det viktigt med välutbildad och kreativ arbetskraft. Det är angeläget att fortsätta att utveckla utbildningar som är viktiga för landsbygdernas behov, särskilt dess näringsliv. I detta sammanhang är vuxenutbildningen viktig, både för samhället och för individernas livslånga lärande. Härigenom får den enskilde möjlighet att av egen kraft stärka sin ställning i samhället och arbetslivet. Staten finansierar vissa delar av vuxenutbildningen genom statsbidrag. Vidare ska universitet och högskolor genom utbildningar och forskning fungera som kraftcentrum för förnyelse och dynamik också i Sveriges landsbygdsområden.

Tillgång till miljöer och utbildningsformer för flexibelt lärande såsom lärcentrum, distansutbildningar och decentraliserade utbildningar är viktiga förutsättningar för att ge människor möjligheter att utbilda sig och för att säkerställa en långsiktig arbetskraftsförsörjning i många landsbygder. De lärcentrum som skapats på många mindre orter fungerar som studiemiljöer och mötesplatser för olika grupper av studerande. De tillhandahåller service, stöd och hjälp inför och under studietiden. Det finns en stor potential i lärcentrums roll att passa ihop utbud och efterfrågan på arbetskraft.

Forskning behövs också för landsbygdernas framtid. Landsbygdernas särskilda tillgångar i form av bland annat naturresurser, attraktiva kultur- och naturmiljöer, vidsträckta ytor, m.m. ger goda långsiktiga förutsättningar för ett ökat företagande och en ökad sysselsättning i många näringsgrenar. För att detta ska bli verklighet krävs forskning, utveck-

ling och innovationer. Särskilt intressanta är kopplingarna mellan globala utmaningar om en hållbar utveckling och landsbygdsutvecklingens lokala inriktning. Därför behövs kunskapsutveckling inom en rad olika forskningsområden. Det har dock saknats en kritisk massa av forskare som ger nödvändiga förutsättningar för kvalificerad forskning inom området. Det saknas också organisationer och metoder för att föra ut kunskaperna till företagare och andra aktörer som är viktiga för landsbygdernas utveckling. Landsbygdernas utvecklingsmöjligheter och kunskaperna om dessa behöver därför lyftas fram bättre i forskningssammanhang.

Exempel på åtgärder för utbildning, forskning och innovationer:

- Yrkesutbildningen på gymnasial och eftergymnasial nivå har stärkts, vilket är viktigt för företag i många landsbygdsområden, som ofta har behov av personer med praktisk och hantverksmässig utbildning.
- Kommuner och landsting har fått ett tydligt lagstöd för att lämna bidrag till utbildning och forskning vid universitet och högskolor samt utökade möjligheter att medfinansiera projekt inom Europeiska unionens olika program.
- Möjligheter att stödja lärcentrum, bland annat viss verksamhet knuten till uppbyggnad av dessa, samt vissa former av decentraliserad utbildning finns genom statliga insatser.
- Inom de regionala strukturfondsprogrammen kan betydande belopp användas till forskning och innovationer och delar av dessa kan direkt eller indirekt komma landsbygder tillgodo.
- Sverige har, genom Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) initierat ett samarbete mellan forskningsfinansiärer inom Euro-

peiska unionen på temat jordbruk, hållbar utveckling och landsbygdsutveckling.

- Formas har ett pågående forskningsprogram för utveckling av landsbygd.
- Inom landsbygdsprogrammet finns möjligheter att stödja landsbygdsföretags utveckling genom stöd för samarbeten med bland annat forskningsinstitutioner.
- Rennäringen stöds genom särskilda åtgärder för förmedling av forskningsresultat.
- Genom nya medel för forskningsfinansiering, så kallade strategiska satsningar, sker en kraftig ökning av forskningsmedlen för områden av vikt för landsbygdernas utvecklingsmöjligheter.

6.4 En god service och förnyad välfärd

Tillgänglighet till grundläggande service för kvinnor, män och företag är en av många förutsättningar för hållbar till-

växt i alla delar av landet. Insatser som syftar till en god tillgänglighet till kommersiell och offentligt service är därför viktiga för att skapa miljöer där det är attraktivt att bo och arbeta samt starta och driva företag. Under senare år har det därför genomförts en rad åtgärder för att till exempel stärka och utveckla butiker i många landsbygd.

Det är viktigt att stärka butiker och drivmedelsstationer som har strategisk betydelse för varuförsörjningen. Det är också viktigt att alla i Sverige, oavsett bostadsort, har tillgång till offentligt finansierad service. Insatserna inom serviceområdet ska därför utvecklas genom en mängd åtgärder, som tillsammans bidrar till en god tillgänglighet.

Nya samverkanslösningar mellan servicegivare och nya lösningar med hjälp av modern informationsteknik utvecklas ständigt. Ibland kan en något sämre fysisk tillgänglighet ersättas med en kvalitativt sett bättre tillgång till service, till exempel med hjälp av kvalificerade IT-lösningar.

Landsbygdernas sociala och ekonomiska utveckling bygger i högre grad än tätorternas på samverkan mellan privata, offentliga och ideella aktörer. Samverkanslösningar ser olika ut beroende på skilda lokala och regionala förutsättningar. Det kan till exempel gälla alternativa driftsformer och samverkan mellan kommuner, näringslivet och föreningslivet.

Även inom områdena vård och omsorg ser regeringen positivt på valfrihet, flexibilitet och lokalt anpassade lösningar. De är viktiga i landsbygdsområden där servicen ofta är gles och befolkningsunderlaget begränsat. Ett antal reformer inom dessa områden syftar till att öka kvinnors och mäns valfrihet och därigenom deras möjligheter att finna flexibla lösningar som passar just deras livssituation.

Exempel på åtgärder för service och förnyad välfärd:

- Regionala serviceprogram införs för att samordna insatser för ökad tillgänglighet till kommersiell och offentlig service i alla delar av landet.
- 30 miljoner kronor utöver befintliga medel ska användas för att bevara och utveckla den kommersiella servicen i landsbygdsområden, i första hand tillgången till drivmedel.
- För att stimulera utveckling av servicelösningar som tar hänsyn till varierande lokala förutsättningar och behov avses 17 miljoner kronor avsättas. Medlen ska bland annat bidra till att förbättra samordningen mellan kommersiell och offentlig service.
- Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Skatteverket har etablerat gemensamma lokala servicekontor i syfte att ge förbättrad service. En utredning har tillsatts för att stödja och utveckla dessa kontor och

andra samverkansinitiativ, bland annat med kommuner och ideella organisationer. Med anledning av utredningens delbetänkande har regeringen lämnat förslag till riksdagen om förenklingar av den lag som reglerar denna samverkan, samtjänstlagen.

- Antalet poliser ska till 2010 utökas till 20 000, vilket ska säkerställa en polisiär närvaro även i mindre tätorter och i landsbygder.
- Alla medborgare ska ha tillgång till domstolsverksamhet av hög kvalitet, oberoende av var i Sverige de bor. Samtliga tingsrätter i norra Sverige ska därför bibehållas.
- Apoteksmarknaden ska öppnas för konkurrens i syfte att öka tillgängligheten till läkemedel.
- Det kommunala vårdnadsbidraget, barnomsorgspengen, jämställdhetsbonusen, den utökade valfriheten inom vård och omsorg samt skattelättnader för hushållsarbete är exempel på reformer som syftar till att öka kvinnors och mäns valfrihet och därigenom deras möjligheter att finna lokalt anpassade lösningar som passar deras behov.

6.5 Förbättrade kommunikationer och infrastruktur

Bra infrastruktur och kommunikationer är centrala för att skapa en god tillgänglighet för företag samt hel- eller deltidboende och besökare i landsbygdsområden. Detta krävs för att människor ska kunna knyta ihop boende och arbete, nå grundläggande servicefunktioner, driva företag, utöva fritidsaktiviteter etc.

Förutsättningarna för olika kommunikationsformer är delvis annorlunda i landsbygder än i tätorter och städer. Verksamheter och boende är mer utspridda i landsbygder

och det finns därför färre personer per kilometer väg, järnvägsräls, bredbandsfiber eller mobiltelefonimast. Det gör det svårare att finna effektiva kommunikationslösningar.

Samtidigt finns många företag med stor betydelse för hela Sveriges ekonomi i landsbygdsområden. Många och tunga transporter av råvaror och bearbetade produkter är vanliga. Naturresurser som utvinns inom exempelvis jordbruket, skogsbruket och gruvnäringen ger stora exportinkomster.

Företag och boende i landsbygdsområden har också ett stort och ökande behov av att hantera och överföra information. Tillgängliga och robusta elektroniska kommunikationer med hög överföringskapacitet är i dag en grundläggande förutsättning för hållbar tillväxt, sysselsättning och företagande, liksom för att förenkla vardagen för människor, i alla delar av Sverige.

I skärgårdsområden tillkommer fler utmaningar, till exempel behöver kommunikationerna anpassas till långa sträckor över öppet vatten eller periodvis is.

Sammantaget ställer de särskilda förhållandena i landsbygderna höga krav på flexibla kommunikationslösningar och en robust och tillgänglig infrastruktur med bra kapacitet.

Exempel på åtgärder för kommunikationer och infrastruktur:

- Sammanlagt 265 miljoner kronor har anslagits under åren 2008–2011 för att främja anläggning av bredbandsinfrastruktur (s.k. samförläggning av kanalisation).
- Inom landsbygdsprogrammet finns möjligheter att genomföra insatser som främjar tillgången till lokal service och infrastruktur, bland annat bredbandsanslutning som ger synergieffekter med andra åtgärder inom programmet.
- Staten bör, i samverkan med berörda aktörer, även

fortsatt bidra till att uppnå robusthet och tillgänglighet rörande infrastruktur för elektroniska kommunikationer i de delar där de kommersiella aktörerna inte gör detta.

- Europeiska kommissionen har föreslagit förstärkningar av Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling som bl.a. syftar till att utveckla bredbandstäckningen i landsbygdsområden. Ett beslut väntas under våren 2009.
- Inom ramen för den s.k. Närtidssatsningen kommer under 2009 ytterligare 400 miljoner kronor att användas till tjälsäkring och bärighetshöjande åtgärder i det statliga vägnätet. De sammanlagda medlen för detta ändamål uppgår därefter till 1,765 miljarder kronor under 2009. Åtgärderna kommer även landsbygdsområden till del.
- Medlen för statlig medfinansiering av enskilda vägar och enskilda färjelinjer ökades under 2008 med 100 miljoner kronor. För 2009 har ytterligare 150 miljoner kronor anslagits. I planeringen av transportinfrastrukturen 2010–2021 ska möjligheten att tillföra ytterligare medel övervägas.
- Vägverket genomför sedan en tid tillbaka en bred översyn av frågor som rör de enskilda vägarna, bland annat för att frigöra resurser och bli ett bättre stöd till väghållare.
- Den långsiktiga infrastrukturplaneringen för perioden 2010–2021 pågår. Exempel på prioriteringar och möjliga åtgärder:
  - Planeringsramen för åtgärder i transportinfrastrukturen under denna period har lagts fast till

417 miljarder kronor, vilket innebär att dagens standard ska kunna upprätthållas och förbättras.

– När medlen ska fördelas på åtgärder ska livskraftiga landsbygder vara en av utgångspunkterna.

– Vid planeringen läggs större tyngd vid regionernas prioriteringar.

– Enskilda vägar, inklusive enskilda färjelinjer, ska ingå i planeringsramen och en ökning av medlen för dessa bör övervägas.

– Vilka lågtrafikerade järnvägar som ska rustas upp till högre standard och vilka förändringar som kan genomföras för det finmaskiga järnvägsnätet bör analyseras.

- Regeringen har tillsatt en utredning som ska se över lagstiftningen inom kollektivtrafikområdet. Den ska bland annat analysera hur möjligheterna till en väl fungerande och kostnadseffektiv kollektivtrafik i landsbygder kan förbättras.
- Ett nationellt handlingsprogram för kollektivtrafikens långsiktiga utveckling, "KOLL framåt", genomförs. I programmet identifieras ett antal åtgärder för att främja kollektivtrafiken i landsbygder.
- Elförsörjningen har en mycket stor betydelse för samhällets funktion. Distributionen av el är särskilt sårbar i landsbygder. Därför pågår ett omfattande arbete för att göra elnätet mer störningssäkert.
- Elskatten för hushåll m.fl. har i många landsbygdsområden sänkts med ytterligare 3,0 öre/kWh från 2008.

6.6 Attraktiva landsbygder och ökat lokalt inflytande

Regeringen vill öka människors makt över sin vardag och deras möjligheter att påverka samhället. Människor på landsbygden har ofta ett stort engagemang för sin bygd. Det är viktigt att landsbygdsbefolkningens röst hörs och att ungdomars engagemang, intressen och kunskaper tas till vara för att utveckla landsbygderna.

Föreningslivet är ofta en stark ekonomisk och social kraft, som genom initiativ och ideellt arbete synliggör landsbygderna och främjar utvecklingen. På små orter har föreningar en viktig roll, inte bara för barns och ungdomars aktiviteter och fritid, utan för hela bygdens utveckling.

Många upplever landsbygderna som attraktiva miljöer att bo i eller besöka under längre eller kortare perioder. Attraktiviteten hänger ofta samman med natur- och kulturmiljön.

Landsbygdernas särskilda förutsättningar och möjligheter förbises och underskattas många gånger i politik och samhällsplanering. Goda förutsättningar för aktörer på den lokala nivån att påverka kommunala, regionala och nationella planerings- och utvecklingsfrågor kan ytterligare stärka utvecklingskraften i olika landsbygder. Regelverken för den fysiska planeringen och markanvändningen blir allt viktigare för landsbygdernas invånare. Deras möjligheter att medverka i och påverka planeringsprocesserna upplevs ofta som svaga. Regeringens avser att förbättra dessa förutsättningar.

Markanvändningen genomgår hela tiden stora förändringar. Jord- och skogsbruket blir till exempel allt viktigare för produktion av biomassa för bland annat energiändamål. Många andra landsbygdsföretag är också markberoende, till exempel de som arbetar med landsbygdsturism, jakt och

fiske, vindbruk eller med att tillhandahålla tjänster och kollektiva nyttigheter. Konsekvenserna för landsbygdernas företagande och boende måste noga prövas innan förändringar sker av regler som påverkar ägande- och nyttjanderätten för mark och vatten.

Möjligheterna att bruka utan att förbruka naturresurserna för att skapa tillväxt och arbetstillfällen i alla delar av Sverige ska utvecklas. Krav på åtgärder för att säkerställa en hållbar utveckling, formulerade som miljö kvalitetsmål eller skötsel mål för att bevara natur- och kulturvärden, ger också nya affärsmöjligheter för landsbygdsföretagare.

Exempel på åtgärder för attraktiva landsbygder och ökat lokalt inflytande:

- Regeringen avser att lämna förslag om den framtida folkrörelsepolitiken under 2009. Förutsättningarna för landsbygdens föreningsliv ska beaktas.
- Regeringen har träffat en överenskommelse med idéburna organisationer inom det sociala området samt Sveriges Kommuner och Landsting om hur samarbetet mellan staten och den ideella sektorn ska utvecklas inom det sociala området.
- Regeringen har lämnat förslag till riksdagen om det framtida stödet till idrotten.
- Bidragen till Riksorganisationen Hela Sverige ska leva och Skärgårdarnas Riksförbund har ökat.
- Den lokala nivåns roll i genomförandet av landsbygdsprogrammet 2007-2013 är stark genom den så kallade Leader-metoden. Beslut om projektstöd fattas i lokala beslutsgrupper, så kallade LAG-grupper. De kan årligen fördela cirka 340 miljoner kronor av offentliga medel till lokalt utvecklingsarbete.

- Ungdomsinflytande på lokal nivå stöds genom bl.a. Leaderarbetet. Ett nationellt ungdomsnätverk bildas inom ramen för Leader. En analys sker av om ungdomsperspektivet har getts tillräckligt utrymme i genomförandet av landsbygdsprogrammet.
- Lokala föreningars och gruppers roller i den fysiska planeringen ska lyftas fram i det fortsatta arbetet med plan- och byggfrågorna. En plan- och bygglagsproposition avses lämnas till riksdagen under 2009.
- Riksintressebegreppet och dess betydelse för hushållningen med den goda jordbruksmarken analyseras för närvarande av Miljöprocessutredningen.
- Regeringen har nyligen överlämnat förslag till riksdagen om ett utvecklat och förnyat strandskydd, "Strandskyddet och utvecklingen av landsbygden". Genom förslagen fullföljs en politik för såväl utveckling av landsbygder som för skydd av naturmiljöer. Det föreslås bli lättare att få bygga i områden med god tillgång till stränder för att främja landsbygdsutveckling.
- Under perioden 2007–2013 används årligen cirka 1 miljard kronor inom landsbygdsprogrammet för köp av natur- och kulturmiljötjänster av lantbrukare. Totalt anslås cirka 3,5 miljarder kronor årligen till miljöåtgärder inom programmet.
- Cirka 260 miljoner kronor anslås årligen för kulturmiljövård. Varje år får omkring 2 000 projekt bidrag för bl.a. vård av värdefull bebyggelse och värdefulla kulturlandskap.
- Ett förslag till nationellt viltövervakningsprogram ska utarbetas. Åtgärder för en förbättrad vildsvinsförvaltning förbereds också.
- Förslag om rovdjursförvaltningen avses lämnas till riks-

dagen under 2009. Under 2009 utökas också viltskadeanslaget med 20 miljoner kronor och länsstyrelserna får medel för bl.a. kompetenshöjande åtgärder för en regionaliserad förvaltning av rovdjursstammarna.

6.7 En "landsbygdssäkrad" organisation

Ett framtida effektivare arbete för att ta till vara och stärka landsbygdernas utvecklingskraft kräver insatser av många aktörer på olika samhällsnivåer. En fortsatt förbättring av samordningen av nationella insatser och frågor som har betydelse för tillväxt och utveckling i Sveriges landsbygder ska prioriteras. På så sätt kan en ökad effektivitet och ett bättre resursutnyttjande uppnås.

Regeringen avser således att, i de frågor där det är relevant, på ett bättre sätt än hittills införliva landsbygdsperspektivet som en naturlig del i alla politiska områden och skapa mervärden genom samverkan mellan olika områden. Även samverkan med andra länder, t.ex. inom Norden, behöver utvecklas.

Exempel på organisatoriska åtgärder:

- Regeringen avser att även i fortsättningen föra en aktiv och kontinuerlig dialog med medborgare, näringsliv, ideella organisationer, regioner, kommuner och berörda myndigheter för att vidareutveckla en helhetssyn och säkerställa en god förankring av det fortsatta arbetet med landsbygdsfrågor.
- Statssekreterare i Näringsdepartementet och Jordbruksdepartementet ska leda en arbetsgrupp med syfte att uppmärksamma initiativ och arbetssätt som är strategiska för landsbygdernas utveckling och tillväxt samt stödja andra departement i deras arbete med landsbygdsrelaterade frågor.

- Två nya myndigheter, Tillväxtverket och Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys), ansvarar från den 1 april 2009 bland annat för landsbygdsfrågorna inom den regionala tillväxtpolitiken och näringspolitiken.
- Sveriges lantbruksuniversitet och Lunds universitet har från och med 2009 i uppdrag att utföra kvalificerade ekonomiska analyser inom Jordbruksdepartementets ansvarsområden, bl.a. om landsbygdsutveckling. Detta arbete kompletterar analysverksamheten vid bland annat Jordbruksverket.
- Ett utökat nordiskt samarbete kring landsbygdsfrågor ska ske inom ramen för Nordiska ministerrådets arbete. En arbetsgrupp för landsbygdsutveckling har bildats, vilken leds av Regeringskansliet (Näringsdepartementet).
- En tematisk uppföljning av det regionala arbetet för olika landsbygders utveckling och tillväxt ska genomföras, i syfte att sprida kunskap och goda exempel.
- En halvtidsutvärdering av landsbygdsprogrammet ska göras under 2010. En särskild uppföljning kommer att ske av erfarenheterna av lokala utvecklingsstrategier och Leadergruppernas arbete.

7 Vill du veta mer eller lämna synpunkter?

Vill du veta mer eller har du synpunkter på regeringens arbete med landsbygdsfrågor? Gå in på:

www.regeringen.se/landsbygd

Där kan du även beställa fler exemplar av denna sammanfattning.

Genom arbetet med denna strategi har regeringen tagit ett unikt samlat grepp om landsbygdsfrågorna. Sveriges landsbygder har långsiktigt goda utvecklingsförutsättningar som ska tas till vara bättre än tidigare för hela Sveriges utveckling och hållbara tillväxt. Där finns attraktiva miljöer för såväl företagande, besökande som boende. Efterfrågan på landsbygdernas särskilda tillgångar och produkter växer också långsiktigt, till exempel natur- och kulturupplevelser och förnybara energiråvaror.

I strategin för att stärka utvecklingskraften i Sveriges landsbygder presenteras regeringens positiva syn på landsbygderna som resurs samt de viktigaste strategiska åtgärderna som har genomförts och som förbereds. Åtgärderna är främst inriktade mot att öka förutsättningarna att driva företag, arbeta och bo i Sveriges landsbygder. Ett enkelt, självklart och lönsamt företagande, en väl utvecklad infrastruktur, en god servicnivå, ett betydande lokalt inflytande och goda utbildningsmöjligheter är exempel på grundförutsättningar som de strategiska insatserna ska bidra till att utveckla. Vidare presenteras organisatoriska åtgärder som ska säkerställa ett fortsatt starkt engagemang för landsbygdsfrågorna.

REGERINGSKANSLIET

www.regeringen.se/landsbygd

